

**Πτυχές διαμόρφωσης
αναγνωστικής πολιτικής και
πολιτικής για το έντυπο βιβλίο
στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες**

**Χριστίνα Μπάνου,
Λέκτορας**

Τμήμα Αρχειονομίας – Βιβλιοθηκονομίας,
Ιόνιο Πανεπιστήμιο,
Τηλ.: 26610-87416, email: cbanou@ionio.gr

Διαβάζοντας σε μια υβριδική εποχή

- Η ανάγνωση αποτελεί θεμελιώδες αγαθό του πολιτισμού μας, ως μέσο κατάκτησης της γνώσης, πνευματικής βελτίωσης, επιστημονικού διαλόγου, επικοινωνίας, πληροφόρησης, κριτικής σκέψης.
- Η ανάγνωση ως αγαθό πρωταρχικό για την ποιότητα ζωής
- Υβριδική εποχή συνύπαρξης του εντύπου με το ηλεκτρονικό και το ψηφιακό δημοσίευμα
- Η ανάγνωση σε μια μεταβατική εποχή: διαβάζοντας στο χαρτί, διαβάζοντας στην οθόνη.

Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και αναγνωστική πολιτική

- Νέες τεχνολογίες της πληροφόρησης
- Ανάγκες και προσδοκίες των χρηστών – αναγνωστών: νέες ή διαχρονικές;
- Επαναπροσδιοριζόμενοι ρόλοι, επαναπροσδιοριζόμενες στρατηγικές και πολιτικές με βάση τις οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές και πολιτισμικές συνθήκες.
- Στόχος της αναγνωστικής πολιτικής μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης
  - Προώθηση της ανάγνωσης,
  - Δημιουργία αναγνωστών
  - Καλλιέργεια του αναγνωστικού γούστου
- Αναγνωστική πολιτική και πολιτική για το έντυπο βιβλίο
- Μελέτη της αναγνωστικής συμπεριφοράς και αντίληψης στην ακαδημαϊκή κοινότητα

Αναγνωστική συμπεριφορά και αντίληψη

- Πανελλήνιες έρευνες αναγνωστικής συμπεριφοράς από το ΕΚΕΒΙ
- Ευρωβαρόμετρο. Οι μεσογειακοί διαβάζουν και χρησιμοποιούν το διαδίκτυο λιγότερο από τους κατοίκους της Βόρειας Ευρώπης
- Αναγνωστική συμπεριφορά φοιτητών
- ΜΟΠΑΒ. Οι χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών: 82% των χρηστών είναι προπτυχιακοί φοιτητές

Gianna Manzini

Lettera all'Editore

Sellerio editore Palermo

Αναγνώστες ή χρήστες;

- Η αναγνωστική πολιτική των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στοχεύει στους φοιτητές, οι οποίοι διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:
  - Α. Χρήστες της βιβλιοθήκης και
  - Β. Μη χρήστες της βιβλιοθήκης.Επίσης, μπορούν να διακριθούν σε:
  - Γ. Αναγνώστες και
  - Δ. Μη αναγνώστες
- «Υποχρεωτική ανάγνωση» και ανάγνωση για απόλαυση
- Πλήρης και ημιπροσεκτική ανάγνωση (Steiner 2002)
- «Ζωντανές» και «νεκρές» αναγνώσεις (Barthes 2005)

Προσδοκίες και ανάγκες των αναγνωστών

- Μέτρηση των προσδοκιών και των αναγκών
- Η περίπτωση των μη χρηστών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης
- Η περίπτωση των μη αναγνωστών
- Ο ρόλος της τεχνολογίας
- Οι βιβλιοθήκες ως «θησαυροφυλάκια» της μνήμης

Διαμόρφωση της αναγνωστικής πολιτικής σε μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη

- Παράμετροι διαμόρφωσης της αναγνωστικής πολιτικής
  - Οι ανάγκες και οι προσδοκίες των αναγνωστών-χρηστών,
  - Η ιστορία του πανεπιστημίου,
  - Η λειτουργία του πανεπιστημίου,
  - Οι ερευνητικές ανάγκες,
  - Ο επιστημονικός διάλογος,
  - Οι συνεργασίες,
  - Οι ακαδημαϊκοί εκδοτικοί οίκοι
  - Οι δυνατότητες Ανοικτής Πρόσβασης
- Απαραίτητη προϋπόθεση σχεδιασμού μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη στρατηγική
  - Στενή συνεργασία της Διοίκησης, των μελών ΔΕΠ, των βιβλιοθηκονόμων, των φοιτητών, των ακαδημαϊκών εκδόσεων
  - Μέτρηση και μελέτη της αναγνωστικής συμπεριφοράς και αντίληψης των χρηστών
  - Χρονοδιάγραμμα ενεργειών

Συλλογές παλαιών και σπάνιων βιβλίων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

- Οι συλλογές παλαιών ή/ και σπάνιων εντύπων βιβλίων
  - Αποτελούν τμήμα της ιστορίας του ακαδημαϊκού ιδρύματος
  - Εκφράζουν τις επιλογές και τις κατευθύνσεις του πανεπιστημίου, τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του διδακτικού – ερευνητικού προσωπικού και των χρηστών γενικότερα,
  - Αναδεικνύουν τις παλαιότερες πολιτικές της βιβλιοθήκης
  - Αποτελώντας συχνά δωρεές έχουν ξεχωριστή αξία
- Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες οφείλουν να αναδείξουν και να αξιοποιήσουν το υλικό αυτό, ώστε να αποτελέσει
  - Μέσο διαμόρφωσης αναγνωστικών συμπεριφορών
  - Αρωγής στην εκδοτική ακαδημαϊκή δραστηριότητα
  - Μέσο προώθησης της ανάγνωσης

Σπάνια βιβλία

- Παλαιότητα (χρονολογία έκδοσης)
- Ζήτηση (ζήτηση μεγαλύτερη από την προσφορά)
- Αριθμός σωζόμενων αντιτύπων
- ποιότητα έκδοσης, αισθητική του βιβλίου
- Μοναδικά αντίτυπα, δηλαδή αντίτυπα με χειρόγραφες σημειώσεις, σχόλια, επιχρωματισμούς, βιβλιοσημα, ιδιοχειρες αφιερώσεις) ή αντίτυπα που ανήκαν σε σημαντικά πρόσωπα.
- Πρώτες εκδόσεις
- Αντίτυπα σε καλή κατάσταση, τα οποία διασώζουν την αρχική μορφή της έκδοσης, (χωρίς βιβλιοδεσία διαφορετική κλπ.)
- Αντίτυπα της ίδιας έκδοσης με διαφορές μεταξύ τους (βιβλιολογικό ενδιαφέρον)

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΩΝ Τεσσάρων καὶ εἰκοσὶ γραμματῶν,
φωνέντα μὲν ἑπτά· α· ε· η· ι· ο· ω· υ
Σύμφωνα δὲ τὰ λοιπὰ, ἑπτακαίδεκα.
Τῶν ὁ φωνέντων, μακρὰ μ· η· ω· βρα
χέα δὲ· ε· ο· δίχρονα ἧ· α· τ· υ· Ἐξ
ῶν δὲ φθογοὶ κυρίως μὲν· αι· αυ· ει· ω
οι· ου· κατὰ χριστικῶς ἧ· α· η· ω· η

Τῶν ὁ συμφώνων, τὰ μὲν ἡμίφωνα· οἶον· ζ· ξ· ψ· λ·
μ· ν· ρ· σ· ὧν δὲ πλά μὲν· ζ· ξ· ψ· Ἄμετάβολα ἧ
ύγρα· λ· μ· ν· ρ· Τα ἧ ἀφωνα· οἶον· β· γ· δ· κ· π·
τ· θ· φ· χ· ὧν φιλά μὲν· κ· π· τ· διασεία δὲ· θ· φ·
χ· μίσα δὲ· β· γ· δ· Ἐκ δὲ τῶν εἰρημῶν τῶνδε γραμμά
των, αἰ συλλαβαὶ ὀθεμαιλέξεις, ἐξ ὧν ὀλόγος. Τῶ ἧ λόγος μί
ρη μὲν ὄνομα, ρῆμα, μέτρον, ἄρθρον, ἄντωνυμία, πρόθεσις, ἐπί
ρημα, σῶμα.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΔΙΩΝ,

Προσῶδά αἱ ἧ ὀξεία· βαρεία· περιπαυμῆν ἠ δασεία· ψι
λή· ἀπέρσοφος· ὑφέν· δασολή· Πέρι ἄρθρων,
Ἄρθρον ἧ, τὸ μὲν τριπροτακτικόν, οἶον ὁ, τὸ δὲ ὑπτακτικόν,
οἶον ὄς, τὸ μὲν ἀρσενικόν, οἶον ὁ, τὸ ἧθελύκορ, οἶον ἧ, τὸ ἧ δέ τε
ρον, οἶον τὸ ἧ χφ δὲ καὶ ἀριθμὸν, καὶ πῶσιν ἐπόμνημα, ἀριθμὸν
μὲν ἐνικόν, δὴ λόγος, πληθυντικόν, πῶσιν δὲ, ἐθεῖα γυμνικόν, δὴ
τικόν αἰτιατικόν. Κλίσις δὲ τρι μὲν προτακτικῶ τοιαύτη,
Ἡ δὲ θεία ὁ ἧ γενικὴ τῶ ἧ δοτικὴ ἧ δὲ αἰτιατικὴ γέν· ἠ δὲ θεία,
ἧ αἰτιατικὴ τῶ ἧ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶ ἧ ἠ δὲ θεία οἶ ἧ γε
νικὴ τῶ ἧ δοτικὴ τῶ ἧ αἰτιατικὴ τῶ ἧ ἐνικὰ θηλυκὰ ἧ ἐν-

Δράσεις αξιοποίησης και προβολής των παλαιών και σπάνιων βιβλίων

- Προβολή βιβλίων στο χώρο της βιβλιοθήκης.
- Διαλέξεις, κύκλοι ομιλιών
- Εκθέσεις παλαιών και σπάνιων βιβλίων (μόνιμες και περιοδικές)
- Εκδόσεις
- Εκτύπωση ενημερωτικών φυλλαδίων, οδηγών ή ολιγοσελίδων κειμένων, που διανέμονται δωρεάν
- Συνέδρια
- Σεμινάρια για το υλικό αυτό
- Συνεργασίες με άλλους φορείς (πανεπιστήμια, μουσεία, άλλες βιβλιοθήκες, κέντρα βιβλίου, εκδοτικούς οίκους, κοινωφελή ιδρύματα κ. ά.) για εκδηλώσεις, εκθέσεις, κοινές δράσεις
- Ψηφιοποίηση του υλικού ή μέρους αυτού, πρόσβαση του κοινού σε αυτό μέσω των νέων τεχνολογιών
- Δημιουργία και διαρκής ενημέρωση ιστοσελίδας. Ιστοσελίδα, δημιουργημένη από την βιβλιοθήκη, με κριτικές, προτάσεις, νέα από τον εκδοτικό χώρο, αποσπάσματα, βιβλιογραφία, ενημέρωση, αφιερώματα σε συγγραφείς και έργα κλπ.
- Κατάλογος διαθέσιμος στο διαδίκτυο
- Άλλες εκδηλώσεις (εικαστικές εκθέσεις, συναυλίες κλπ.)

Συνεργασίες

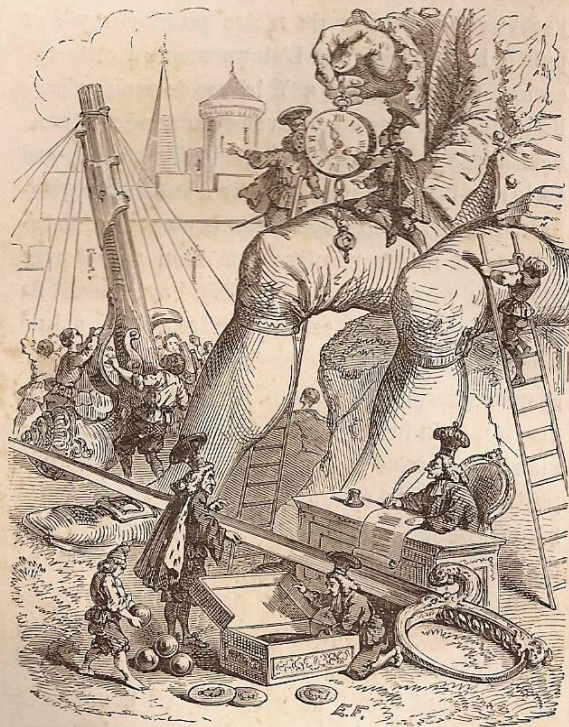
- Στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων αναγνωστικής πολιτικής συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ, διδάσκοντες, βιβλιοθηκονόμοι, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες.
- Συνεργασίες με άλλους φορείς Κέντρα Βιβλίου
  - Εκδοτικοί οίκοι
  - Μουσεία
  - Συγγραφείς
  - Άλλα πανεπιστήμια
  - Άλλες Βιβλιοθήκες, ακαδημαϊκές και μη
  - Μορφωτικά Ιδρύματα
  - Κέντρα Βιβλίου
  - Διεθνείς οργανισμοί (IRA, UNESCO, IFLA κ. ά.)
  - Τοπική Αυτοδιοίκηση
  - Βιβλιοπωλεία
  - Σύλλογοι
  - Προξενία, πρεσβείες
  - Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Οι προκλήσεις. Γιατί οι φοιτητές να επισκεφθούν τη βιβλιοθήκη; Ποια είναι η αξία των παλαιών εντύπων βιβλίων;

30

VOYAGE

vre, ma bourse avec neuf grosses pièces d'or, et quelques-unes plus petites, mon peigne, ma taba-

Nous avons appliqué cette machine à nos oreilles. (Page 26.)

tière d'argent, mon mouchoir et mon journal. Mon sabre, mes pistolets de poche et mes sacs de por-

A LILLIPUT.

31

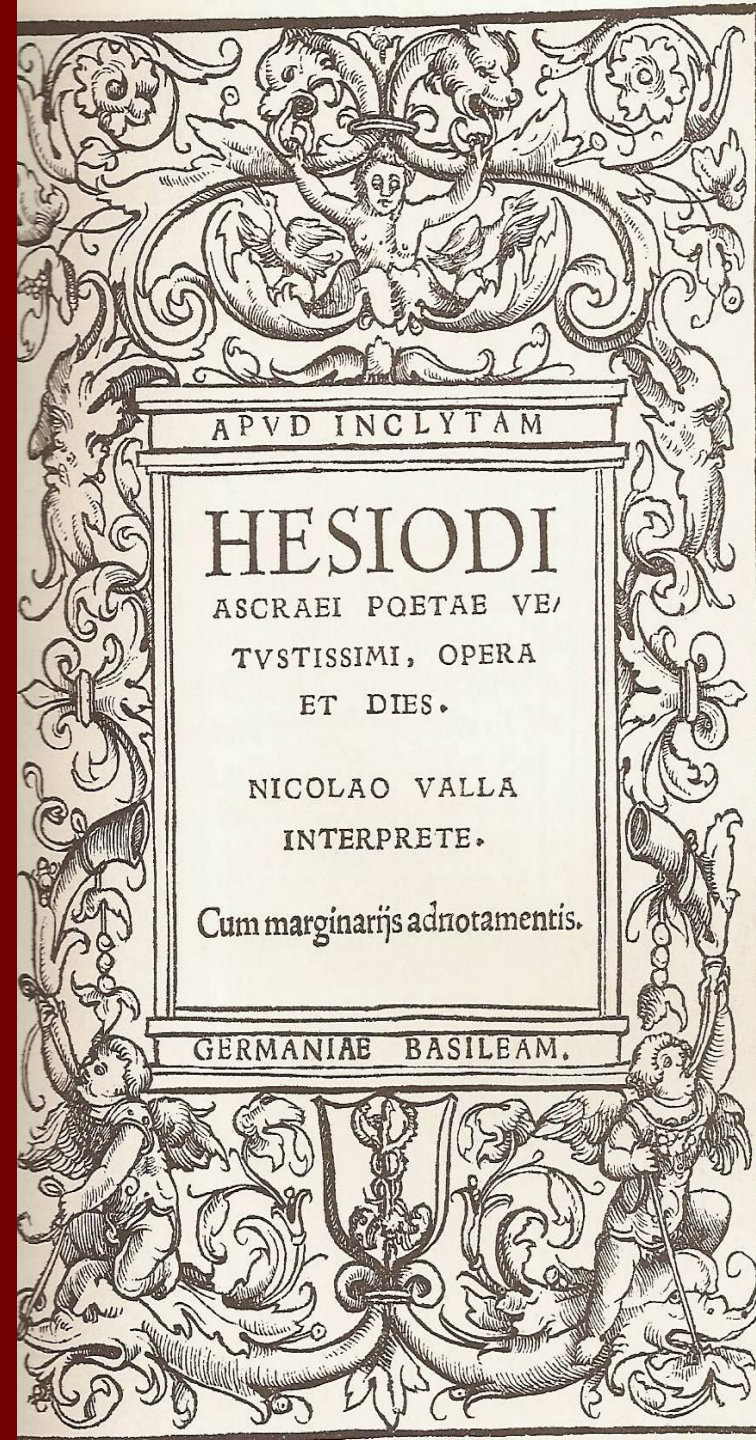
dre et de plomb, furent transportés à l'arsenal de Sa Majesté; mais tout le reste fut laissé chez moi.

J'avais une pochè en particulier, qui ne fut point visitée, dans laquelle il y avait une paire de lunettes, dont je me sers quelquefois à cause de la faiblesse de mes yeux, un télescope avec plusieurs autres bagatelles que je crus de nulle conséquence pour l'empereur, et que pour cette raison je ne découvris point aux commissaires, appréhendant qu'elles ne fussent gâtées ou perdues, si je venais à m'en dessaisir.

Συζήτηση

- Ο ρόλος του εντύπου βιβλίου
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας
- ρόλος των συνεργασιών
- Ενιαία πολιτική των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών για το παλιό και το σπάνιο βιβλίο
- Ενιαία πολιτική για την ενθάρρυνση της ανάγνωσης
- Ο αναγνώστης πρέπει να αποτελεί προαπαιτούμενο για τον συγγραφέα (Μ. Άτγουντ).

Η ανάγνωση είναι μια
μορφή ευτυχίας

Χ. Λ. Μπόρχες

Σας ευχαριστώ